

Esdevenir Isadora

Autoria: Marc Rosich
Títol: *Isadora a l'armari*
Editorial: Arola Editors, 2023
94 pàgines

Un sastre i un actor aturat es troben en un context de pandèmia i es transformen en qui no son, o més ben dit, juguen a ser altres persones, siguen o no siguen elles mateixes.

Perquè ja se sap, per a actuar amb organicitat un intèrpret ha de posar una part de si mateix, encara que s'utilitze el més estricte Mètode Stanislavski (com en el cas de l'actor de l'obra). Però, quan actuem, ens transformem en altres o deixem eixir del nostre interior *a altres?*

Eixir o no eixir de l'armari és una expressió relacionada amb posar fi a la frustració i a la manca de llibertat, però, què passa quan qui està amagada a l'armari és la mateixa Isadora Duncan? La gran ballarina que va revolucionar la dansa i la va transformar en contemporània i que va donar prioritat a la llibertat interior front a les lleis corporals més estrictes.

El protagonista (Ell), un sastre amb un germà opressor ingressat a l'hospital, troba en aquest parèntesi vital una oportunitat per a actuar. Més concretament per a *performar*, per a jugar a ser Isadora. No només des del canvi de gènere sinó des del canvi d'identitat personal.

El fet de que els dos personatges siguen un sastre i un actor no pareix que siga casualitat. Una de les primeres vegades que Judith Butler va fer referència a la *performativitat* com a acte constitutiu de gènere va prendre com a model el teatre i les arts escèniques (en *Performative Acts and Gender Constitution: An Essay in Phenomenology and Feminist Theory*, 1988). El gènere es constitueix amb actes constants, però també amb l'actuació que li donem al nostre cos, a la nostra roba, als nostres complements, a la nostra interpretació...

Però la performativitat també necessita d'un cert reconeixement. El gènere, com l'actuació, necessita una ratificació o un públic per a definir la seua manera de ser. Necessita els ulls d'una altra persona per a que l'actuació siga actuació, i no només un assaig. Per això, Isadora, cada dia, a l'hora dels aplaudiments cap als sanitaris, necessita rebre eixe hipotètic reconeixement com si els aplaudiments foren per a ella. Per això, Ell necessita al Veí i El Veí el necessita a Ell. Per a ratificar-se com a Isadora i com al seu amant Sergei.

Però, al mateix temps, a l'actuació, es dona una evolució que cada vegada es fa més exigent i més inconformista. L'actor cada vegada serà més el seu personatge, i si hi ha que aprendre rus per a ser-ho, aprendrà. Però també tot es fa més confús. El personatge s'ha d'adaptar a les normes de la vida i la identitat es mou entre el personatge i la persona sense saber discernir bé qui és qui està parlant, o si les paraules son exigència del guió o de la veu interior. I es dona també una paradoxal dinàmica de submissió, una necessitat de status que fa de l'actuació un treball servicial i emancipador, un intercanvi empoderador; i una possibilitat d'alliberar els nostres instints i capritxos més primitius més enllà dels constructes morals.

Aleshores, el sastre que sempre ha fet roba d'home *trau de l'armari* els mocadors tan característics d'Isadora Duncan, llargs mocadors que van estar presents tant en la seua vida com en la seua mort... fins a les últimes conseqüències. Perquè l'actuació no és només una representació orgànica sinó que implica un pacte vital fora i dins de l'escenari.

La peça és aparentment senzilla però implica moltes metàfores i moltes capes en la seua estructura, també moltes possibles interpretacions i molts moviments interiors

dels personatges que no necessiten concretar-se del tot. Encara que la història té un tancament molt concís, no se sap mai quan s'està actuant i quan el que passa és una nova ficció que obri altres ficcions. També l'espai i el temps d'aquest particular confinament son molt relatius. Una casa remodelada de forma antinatural (al servici de les noves lògiques immobiliàries) fan de la història, per una part, una metàfora política més enllà de les necessitats humanes dels personatges, però, d'altra banda, es converteix en un espai que és en realitat una capsa comprimida i una olla a pressió en la qual no se sap si esclatarà el crim, el sexe o la bogeria mental o lingüística.

L'autor, Marc Rosich, és un artista polifacètic de rellevància en la dramaturgia contemporània amb una ampla trajectòria, i en aquest treball ens dibuixa unes regles de joc aparentment simples però amb una equació elaborada amb múltiples incògnites. La peça proposa preguntes, reflexions i somnis amb els que jugar a interpretar, amb els que jugar a *performar*. I que obri la porta, no només a eixir de l'armari, sinó a fer de l'actuació, del gènere i de la identitat de cadascú una possibilitat de jocs interpretatius a través de les lletres, de l'escenari, i d'eixe confinament constant que pareix ser cadascuna de les nostres vides.

Rafa Segura